

Βασικές προκλήσεις στη βόσκηση οπωρώνων

Θέματα που πρέπει να
ληφθούν υπόψη πριν από
την εισαγωγή προβάτων
www.agforward.eu

Γιατί πρέπει να γίνει προσεκτικός σχεδιασμός

Τα πιθανά οφέλη από τη βόσκηση των οπωρώνων μηλιάς με πρόβατα περιλαμβάνουν τη μείωση του κόστους κοπής του χόρτου και πρόσθετη πηγή βοσκήσιμης ύλης για τα πρόβατα. Τα πρόβατα μπορούν να ενισχύσουν την ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων και να επωφεληθούν από την προστασία των δένδρων το χειμώνα.

Ωστόσο, η εισαγωγή προβάτων σε έναν οπωρώνα δεν είναι κατάλληλη σε όλες τις περιπτώσεις και κάποιες φορές είναι λάθος. Αυτό το φυλλάδιο περιγράφει ορισμένα από τα θέματα προς εξέταση πριν την εισαγωγή προβάτων.

Τα χαμηλά κλαδιά των θάμνων μηλιάς είναι ευαίσθητα σε ζημιές από τη βόσκηση.

Πρόβατα που βόσκουν σε θαμνώδεις μηλιές στη Βόρεια Ιρλανδία. Φωτο: F. Ward

Τι πρέπει να ληφθεί υπόψη;

Τέσσερα πράγματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαχείριση ενός συστήματος βοσκόμενου οπωρώνα:

- η αγορά για τα μήλα
- η δομή των δένδρων μηλιάς
- η φυλή προβάτων και
- ο διαχειριστής

Ένα επιτυχημένο σύστημα βοσκόμενων οπωρώνων απαιτεί καθένα από αυτά τα στοιχεία να είναι σωστά.

Αγορά/εμπόριο για μήλα: Επειδή οι απαιτήσεις για μήλα ποιότητας που καταναλώνονται ως φρούτα είναι συνήθως υψηλότερες από ό,τι για παραγωγή μηλίτη, τα μήλα για κατανάλωση συνήθως λαμβάνουν υψηλά επίπεδα αγροχημικών για τον έλεγχο παρασίτων και ασθενειών. Κάθε φορά που ψεκάζονται τα μήλα, είναι απαραίτητο να περιοριστεί η κίνηση των προβάτων, επομένως, η διαχείριση της βόσκησης μπορεί να είναι πιο δύσκολη με την παραγωγή μήλων για φρούτα παρά για μηλίτη.

Δομή δένδρων μηλιάς: η αύξηση της μηλιάς μπορεί να διαχειριστεί, ώστε να διαφέρει το ύψος από το έδαφος έως τα χαμηλότερα φύλλα της κομοστέγης. Ο παραδοσιακός τρόπος διαχείρισης μηλιών ήταν η δημιουργία «τυπικών» δέντρων έτσι ώστε να μην υπάρχουν πλευρικά κλαδιά στα κατώτερα 2 μέτρα των κορμών. Ένα ημι-τυπικό δέντρο έχει κορμό ύψους 1-2 μ. και οι κορμοί χωρίς κλαδιά ενός «θαμνόμορφου» δέντρου μπορεί να έχουν ύψος μικρότερο 1 μ. (Robertson et al. 2012).

Φυλή προβάτων: η συμπεριφορά των φυλών προβάτων μπορεί να ποικίλει σημαντικά. Ορισμένες φυλές χαμηλών υψομέτρων είναι σχετικά ήρεμες, ενώ κάποιες φυλές υψηλών περιοχών μπορούν να συμπεριφερθούν όπως οι αίγες ανεβαίνοντας εύκολα στα δύο πίσω τους πόδια ώστε να φτάσουν τα κλαδιά. Η επιλογή της κατάλληλης φυλής προβάτων και η βοσκοφόρτωση μπορεί να είναι σημαντική για την ελαχιστοποίηση της ζημιάς των δέντρων.

Διαχειριστής: ένα επιτυχημένο σύστημα βοσκόμενου οπωρώνα απαιτεί ένα διαχειριστή ή μια διαχειριστική διεύθυνση που να δίνει έμφαση στην υγεία των μηλιών, στην καθημερινή παρακολούθηση των προβάτων και στη διαθεσιμότητα χόρτου. Επιτυχής διαχείριση τέτοιων σύνθετων ολοκληρωμένων συστημάτων σημαίνει εντατική εργασία και επαρκή γνώση.

Πλεονεκτήματα

Η βόσκηση των οπωρώνων μηλιάς με πρόβατα μπορεί να είναι επιτυχής παρέχοντας οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Ωστόσο, η εισαγωγή ακατάλληλης φυλής προβάτου σε οπωρώνες μηλιάς με χαμηλή κομοστέγη μπορεί επίσης να προκαλέσει μακροπρόθεσμη οικονομική ζημία. Κατά συνέπεια απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός.

Τα πρόβατα μπορούν να καταστρέψουν το φλοιό κάτω από ένα ύψος 1,2 μ. περίπου.

Jim McADAM

jim.mcadam@afbini.gov.uk

Agri Food and Biosciences Institute and
Queens University of Belfast Newforge
Lane, Belfast BT95PX N. Ireland
www.agforward.eu

Νοέμβριος 2017

Το παρόν φυλλάδιο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου AGFORWARD. Ενώ ο συντάκτης έχει επεξεργαστεί τις καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, ούτε ο συντάκτης ούτε η ΕΕ είναι σε κάθε περίπτωση υπεύθυνη για τυχόν απώλεια, ζημία ή τραυματισμό που μπορεί να προκληθεί άμεσα ή έμμεσα σε σχέση με την έκθεση.

Βόσκηση ενός θαμνώδους οπωρώνα μηλιάς

Στη Βόρεια Ιρλανδία, πραγματοποιήθηκε ένα πείραμα με επαναλήψεις για να προσδιοριστεί η επίδραση της βόσκησης των προβάτων σε ένα «θαμνώδη» οπωρώνα που φυτεύτηκε το 1998.

Μηλιές: υπήρχαν επιφάνειες με μήλα για μηλίτη (Coet-de-linge) και για φρούτα (Jonagold), κάθε μια από τις οποίες χωρίστηκαν σε χειρισμό βόσκησης ή και σε χειρισμό κοπής. Πριν από τη βόσκηση, τα χαμηλότερα φύλλα στη κομοστέγη ήταν 76 εκ. πάνω από το έδαφος.

Πρόβατα: τα πρόβατα αποτελούνταν από τις φυλές Texel, Belclare, Lleyn και Highlander. Αυτές οι φυλές προβάτων δεν επιλέχθηκαν ειδικά για την ελαχιστοποίηση της ζημιάς των δέντρων. Η βοσκοφόρτωση καθορίστηκε σε 3-5 πρόβατα ανά 0,33-0,42 εκτάρια (δηλαδή 7-15 πρόβατα ανά εκτάριο) για 50-57 ημέρες βόσκησης, από τον Απρίλιο έως τα μέσα Ιουνίου.

Επίδραση στην απόδοση μηλιών

Η βόσκηση προβάτων στο θαμνώδη οπωρώνα μηλιάς αύξησε το ύψος του χαμηλότερου τμήματος της κόμης των φύλλων στα 109 εκ. Υπήρξε μείωση κατά 24% στην απόδοση μήλων της ποικιλίας Coet-de-linge για μηλίτη και μία μείωση κατά 43% στην απόδοση μήλων Jonagold για φρούτα, τόσο το 2015 όσο και το 2016. Ενώ δεν υπήρξε καμιά ζημία από το μηχανικό θέρισμα, η βόσκηση προκάλεσε ζημία στα δένδρα με τους ακόλουθους τρόπους:

- Το μαλλί των προβάτων που έμεινε πάνω στα δένδρα προκάλεσε ζημία στα μικρά κλαδιά και τους κλαδίσκους.
- Τα πρόβατα έφαγαν όλους τους οφθαλμούς και τα φύλλα από τις μηλιές σε ύψος χαμηλότερο των 115 εκ.
- Ακόμα και με την ύπαρξη άφθονων ποωδών φυτών, μεγάλα τμήματα φλοιού από τους κορμούς των δένδρων και τα κατώτερα κλαδιά αφαιρέθηκαν από τα πρόβατα.

Πειραματικές εκτάσεις οπωρώνα μηλιάς στη Βόρεια Ιρλανδία πριν από τη βόσκηση.

Περισσότερες πληροφορίες

McAdam J, Ward F (2016). System report: Grazed Orchards in Northern Ireland. <http://www.agforward.eu/index.php/en/grazed-orchards-in-northern-ireland-uk.html>

Robertson H, Marshall D, Slingsby E, Newman G (2012). Economic, biodiversity, resource protection and social values of orchards: a study of six orchards by the Herefordshire Orchards Community Evaluation Project. Natural England Commissioned Reports, Number 090. <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/1289011>